

TURINYS

I SKYRIUS	9	XXII SKYRIUS	222
II SKYRIUS	15	XXIII SKYRIUS	232
III SKYRIUS	25	XXIV SKYRIUS	242
IV SKYRIUS	36	XXV SKYRIUS	249
V SKYRIUS	47	XXVI SKYRIUS	257
VI SKYRIUS	52	XXVII SKYRIUS	266
VII SKYRIUS	58	XXVIII SKYRIUS	275
VIII SKYRIUS	73	XXIX SKYRIUS	281
IX SKYRIUS	82	XXX SKYRIUS	288
X SKYRIUS	94	XXXI SKYRIUS	296
XI SKYRIUS	102	XXXII SKYRIUS	308
XII SKYRIUS	109	XXXIII SKYRIUS	320
XIII SKYRIUS	119	XXXIV SKYRIUS	330
XIV SKYRIUS	135	XXXV SKYRIUS	344
XV SKYRIUS	144	XXXVI SKYRIUS	352
XVI SKYRIUS	150	XXXVII SKYRIUS	360
XVII SKYRIUS	160	XXXVIII SKYRIUS	368
XVIII SKYRIUS	173	PADĖKA	379
XIX SKYRIUS	182		
XX SKYRIUS	190		
XXI SKYRIUS	199		

Gamašas patraukė link savo stalo, žinodamas, kad turėtų galvoti apie bylą, tačiau suvokdamas, jog mintys vis sukasi apie Nikol, svarstė, ar tik nebus pasikarščiavęs.

Emersonas, Ralfas ir Valdo? Kas čia tokie? Susimąstė Bovua. Greičiausiai kokia nors niekam nežinoma hipių grupė iš septintojo dešimtmečio. Net dainos žodžiai skambėjo kaip nesąmonė.

Bovua benūniuojant „Lucky Man“¹, Gamašas atsisiuntė žinutes, pusę valandos paskaitė, perklausė ataskaitas, tada apsivilko palta, užsimovė kepurę ir pirštines ir išėjo.

Jis vis suko ratus aplink kaimo aikštę krintant snaigėms. Prasilenkdamas su žmonėmis, avinčiais sniego batais arba pračiuožiančiais pro šalį su lygumų slidėmis. Mojuodamas kaimiečiams, besikasantiems takus ir įvažiavimus. Pro šalį pravažiavo Bilis Viljamsas, vairuodamas sniego valytuvą, kuris vertė sniego krūvas žmonėms į kiemus. Bet niekam tai nerūpėjo. Dvidešimt centimetrų daugiau ar mažiau, koks skirtumas?

Tačiau visgi Gamašas įtemptai galvojo.

¹ Emerson, *Lake and Palmer* grupės daina.

XVIII SKYRIUS

– Sere.

– Sere.

– Sere.

Sugrįžus į tyrimų kambarį, Gamašą apspito su juo norintys pasikalbėti žmonės.

– Sere, skambina agentas Lemjė iš Monrealio.

– Paprašykite minutėlę palaukti. Atsiliepsiu štai čia, – jis linktelėjo į mažąjį kabinetuką.

– Sere, – per kambarį šūktelėjo agentė Izabelė Lakostė. – Susidūriau su problema.

– Sere, – prie šono išdygo Bovua. – Paskambinome į laboratoriją dėl nuotraukų. Jie jų dar neturi, tačiau praneš, kai tik jas gaus.

– Puiku. Eik, pasižiūrėk, ar gali apdėti agentei Lakostei. Netrukus prisijungsiu. Agentė Nikol?

Visas kambarys nuščiuvo. Rodėsi neįmanoma, kad kakofo-nija liautųsi taip staiga, tačiau būtent taip ir įvyko. Visų akys susmigo į Nikol, tada vėl nukrypo į Gamašą.

– Eime drauge.

Visų akys drauge su Nikol nusekė Gamašą į ankštutį kambariuką.

– Prašau sėstis, – Gamašas linktelėjo į vienintelę kambarįje esančią kėdę, tada pakėlė ragelį. – Prašau, sujunkite su Lemjė, – jis sekundėlę luktelėjo. – Agente? Kur jūs?

– Esu „Senojo bravoro misijoje“. Tačiau ką tik buvau būstinėje. Jis sutiko padaryti, ko prašėte.

– Gal prasitarė, kada?

– Ne, sere.

Gamašas šyptelėjo. Įsivaizdavo Lemjė tame baisiame kambarėlyje su tuo nuostabiu, talentingu, baisiu žmogumi. Vargšas Lemjė.

– Gerai padirbėjote.

– Dėkoju. Tačiau buvote teisus. Tą valkatą misijoje pažinojo, – jis kalbėjo entuziastingai, tarytum ką tik būtų padalijęs atomą.

– Elės vardu?

– Taip, sere. Kito vardo jie nežino. Tačiau neklydote ir dėl kito dalyko. Su manimi yra ir misijos vadovas. Gal duoti ragelį jam?

– Kuo jis vardu?

– Teris Mošeris.

– *Oui, s'il vous plaît*¹. Duokite ragelį ponui Mošeriui.

Po pauzės ragelyje pasigirdo valdingas, sodrus balsas.

– *Bonjour*, vyriausiasis inspektorium.

– Mesjė Mošeri, noriu iš karto pranešti, kad tai – ne mūsų jurisdikcija. Žmogžudystė įvykdyta Monrealyje, bet mums buvo pavesta diskrečiai kai ką išsiaiškinti.

– Suprantu, vyriausiasis inspektorium. Atsakydamas į jūsų klausimą pasakysiu, kad Elė buvo labai uždara. Dauguma čia esančių žmonių uždari, dėl to gerai jos nepažinojau, nepažinojo ir kiti darbuotojai. Tačiau paklausinėjau kelių valgyklos darbuotojų, ir jie prisiminė, kad ant kaklo ji nešiojo pakabutį, jų manymu, seną, sidabrinį.

Gamašas užsimerkė, sukalbėdamas trumpą maldelelę dėl atsakymo į kitą klausimą.

– Ar kas nors prisimena, kaip jis atrodė?

– Ne. Paklausinėjau ir viena virėja prasitarė, kad kartą ji užsiminė apie jį Elei, tiesiog šiaip šnekindama, ir Elė skubiai jį prisidengė. Rodėsi, kad jis jai svarbus, tačiau gatvės žmonėms svarbūs būna keisčiausi dalykai. Jiems būdingos fiksacijos ir obsesijos. Panašu, kad tai buvo viena iš Elės fiksacijų.

– Viena? Ar ji turėjo ir kitų?

– Gali būti, bet jei ir turėjo, mes apie jas nežinome. Stengiamės gerbti jų privatumą.

– Nebetrukdysiu jums, mesjė Mošeri. Tikriausiai jūs užsiėmęs.

– Žiemą visuomet būna daug darbo. Tikiuosi, kad surasite jos žudiką. Paprastai juos pasiglemžia temperatūra. Šiąnakt žada siaubingą šaltį.

Abu vyrai padėjo ragelį, galvodami, kad būtų malonu susipažinti gyvai.

– Sere, – pro duris įkišo galvą Bovua. – Gal galite ateiti pasižiūrėti, ką aptiko agentė Lakostė?

– Minutėlę.

Bovua uždarė duris, bet dar spėjo užmesti akį į agentę Nikol, kuri sėdėjo ant kėdės kaip skulptūra, pilkais ir prastai krintančiais drabužiais, dešimt metų nemadinga šukuosena, pilkomis akimis ir veidu. Dauguma Kvebeko moterų, ir būtent kvebekiečių, buvo stilingos ir elegantiškos. Jaunesnės dažniau rengdavosi drąsiau. Net ir policijoje. Pavyzdžiui, agentė Lakostė buvo tik truputį vyresnė už Nikol, tačiau atrodė kaip iš kito pasaulio. Jos laikysenai buvo būdingas gracingumas. Plaukai visada švarūs, paprastai, elegantiškai pakirpti, drabužiai kasdieniški, tačiau su spalvingais ir individualumą liudijančiais akcentais. Žinoma, Nikol apranga ir elgesys taip pat buvo unikalūs. Jie išsiskyrė pilkumu. Bovua troško pasilikti ir išgirsti, kaip vadovas karšia jai kailį už tai, kad išdrįso čia pasirodyti dar kartą.

Durims užsidarius, Gamašas atsisuko ir nužvelgė priešais sėdinčią jauną moterį.

¹ Taip, prašyčiau (pranc.).

Ji erzino jį. Vien tas apgailėtinas „kokia aš vargšėlė“ įvaizdis nervindavo. Ji mėgo manipuliuoti, buvo pagiežinga ir arogantiška. Jis tai žinojo.

Bet taip pat žinojo, kad kartais klysta.

Štai apie ką jis galvojo, sukdamas ratus aplink kaimelio aikštę. Vis ratu ir ratu, bet vis sugrįždamas į tą pačią vietą.

Kartais jis klysta.

– Atleisk, – tarė jis, žiūrėdamas jai tiesiai į akis. Ji pažvelgė į jį su viltimi, lyg tikėdamasi kažko daugiau. Atleisk, bet tu atleista. Atleisk, bet esi apgailėtina nevykėlė ir nenoriu, kad kištumeisi į tyrimą.

Ji buvo teisi. Buvo ir daugiau.

– Ignoravau tave, ir tai buvo neteisinga.

Ji vis dar laukė, tyrinėdama jo veidą. Žiūrėdama į tas galias rudas akis, tokias griežtas ir mažias. Žvelgė į ją iš viršaus, nerūpestingai sulenkęs priešais save rankas, tvarkingai susišukavęs plaukus ir ūsus. Kambaryje buvo justai nežymus santalo kvapas. Toks švelnus, kad ji ėmė dvejoti, ar tik jo neišsigalvoja, bet nusprendė, jog greičiausiai ne. Visos jos julsės užaštrėjo, laukiant egzekucijos. Naujo nuosprendžio, po kurio pažemintai tektų sugrįžti į Monrealį. Atgal į narkotikus. Atgal į jos nedidelį, nepriekaištingą namelį rytiniame Monrealio krašte su priekyje iškasta daržovių lysve, kuri dabar buvo apsnigta, pas tėvą, kuris taip didžiavosi jos sėkme.

Kaip jam praneštų, kad ją ir vėl atleido? Tai buvo paskutinis jos šansas. Nuo jos priklausė daugybė žmonių. Ne tik tėvas, bet ir policijos viršininkas.

– Suteiksiu tau dar vieną galimybę, agente. Noriu, kad pasidomėtumei Ričardo Liono ir jo dukros Kri praeitimi. Išsilavinimas, finansai, draugai, šeima. Informaciją noriu gauti rytoj ryte.

Nikol atsistojo tarsi sapne. Priešais stovintis vyriausiasis inspektorius Gamašas nežymiai šypsojosi, o jo akys pirmą kartą nuo jos atvykimo šiltai švietė.

– Sakei, kad pasikeitė?

Nikol linktelėjo:

– Žinau, kad pereitą kartą elgiausi siaubingai. Labai atsiprašau. Šįkart labiau pasistengsiu. Rimtai.

Jis atidžiai į ją pasižiūrėjo ir linktelėjo. Tada ištiesė ranką:

– Puiku. Tuomet galbūt galime pradėti iš naujo. Atversime naują lapą.

Ji padavė jam savo smulkutę ranką.

Tas šiknius patikėjo ja.

Bovua, būdamas tyrimų kambaryje, pastebėjo rankų paspaudimą, karštai tikėdamas, kad gal jie taria vienas kitam „sudie“, tačiau abejojo. Nikol išėjus iš kambario, jis nuskubėjo vidun.

– Tik nesakykit.

– Ko nesakyti, Žanai Gajau?

– Puikiai žinote, ko. Negi ir vėl priėmėte ją į komandą?

– Neturėjau kito pasirinkimo. Man ją paskyrė viršininkas Frankioras.

– Galėjote atsisakyti.

Gamašas šyptelėjo:

– Rinkis savo mūšius, Žanai Gajau. Į šį veltis man nesinori. Be to, gal ji pasikeitė.

– O, Dieve. Kiek kartų dar lipsite ant to paties grėbliu?

– Manai, kad kartoju klaidą?

– O jums taip neatrodo?

Gamašas pasižiūrėjo pro langą į Nikol, kuri jau sėdėjo prie kompiuterio.

– Na, bent jau žinosiu, kada iš gėdos nusukti akis.

– Jūs jau kažkiek sukate akis, sere. Ne itin ja tikite, ar ne?

Gamašas išėjo iš ankšto kambariuko ir patraukė link Izabelės Lakostės darbo vietos.

– Ką pavyko sužinoti?

– Knisuosi visą rytą, tačiau nieko nerandu nei apie Ceciliją de Puatjė, nei apie jos tėvus. Nieko. Permečiau akimis jos knygą, beje, keistokas skaitalas, bandydama ten rasti kokių

nors užuominų. Užsiminėte apie Prancūziją, tad jau kreipiausi į jų vietinę policiją. Prieš pusvalandį gavau šį atsakymą.

Gamašas pasilenkė prie kompiuterio ir perskaitė elektroninį laišką iš Paryžiaus.

Nesukite mums galvos su išsidirbinėjimais.

– Na, *zut alors*¹, – atsakė Gamašas. – Ir ką tu darei?

– Parašiau štai ką, – ji parodė jam kitą elektroninį laišką.

Mieli apgailėtini, sumauti debilai, sušikti visagalės Paryžiaus policijos pakalikai, esate taip giliai susikišę galvas sau į subines, kad nesugebėtumėte atskirti realaus informacijos prašymo, net jei jis krimstelėtų jums į susiraukšlėjusius kiaušus. Mes čia sprendžiame nusikaltimus, kol jūs tik svajojate turėti bet dalelę mūsų protinių išteklių, asilai jūs neraliuoti.

Nuoširdžiai agentė Izabelė Lakostė, Kvebeko provincijos policija.

– Galima ir taip, – šyptelėjo Gamašas.

Bovua tai padarė įspūdį ir sužadino naują fantaziją.

– Neišsiunčiau, – Lakostė ilgesingai pasižiūrėjo į laišką. – Tiesiog paskambinau telefonu į žmogžudysčių skyrių Paryžiuje, – atsakė ji. – Jei po poros minučių neperskambins, ir vėl pasuksi. Nesuprantu jų atsakymo. Ar jums yra tekę su jais susidurti, sere?

– Porą kartų. Bet tokio atsakymo niekad nesulaukiau, – jis dar kartą dėbelėjo į atžarų laišką iš Paryžiaus. Dar vienas šios bylos dalykas, kuris tiesiog atrodo nelogiškas.

Kodėl jiems atrodo, kad čia išsidirbinėjimas?

Gamašas prisėdo prie stalo ir ėmė košti jam paliktą popierių ir laiškų šūsnį. Priėjo Lemjė sudarytą Cilės de Puatjė šiukšlių sąrašą. Jis buvo daromas visą laiką, bet retai kada pasitarnaudavo, nes žudikai dažniausiai nebebūdavo tokie kvaili, kad tiesiog išmestų įkalčius į savo šiukšlių dėžę. Tačiau Ričardas Lionas Gamašui pasirodė jei ne kvailas, tai bent jau netoli to.

Pasidaręs kavos, atsisėdo ir ėmė skaityti.

¹ Po velnių (pranc.).

Įvairaus maisto likučiai
Pieno ir picos pakuotės
Sena, nutrūkusi apyrankė
Du buteliai pigaus vyno
Laikraščiai
Tuščia vaisių skonio sausų pusryčių dėžutė
Vaizdo kasetė „Liūtas žiemą“
Plastikiniai sulčių buteliai
„Mars“ šokoladukų popierėliai
Dovanų popierius
Dėžutė iš inuitų parduotuvės Monrealyje

„Šie žmonės išties netikėjo šiukšlių rūšiavimo nauda“, – pamanė Gamašas. Jis numanė, kad kasetė buvo sugadinta, o dėžutėje iš inuitų parduotuvės buvo batai. Nebuvo jokių reikmenų, reikalingų elektrai prie šildytuvo privesti. Nebuvo ir tuščio langų plovimo skysčio buteliuko.

Negali per daug norėti.

Solas Petrovas žingsniavo po kambarį išsinuomotame namuke. Lauke taip smarkiai nebesnigo. Ar papasakoti farams, ką jam sakė Cilė? Trijose Pušyse ji kažko ieškojo, tiek ji leido suprasti. Pinigų, dėl to jis neabejojo. Ar surado?

Tą rytą po pokalbio su policija jis apsilankė pas jos vyrą vien tam, kad apsižiūrėtų po namus ir truputėlį pašnypinėtų. Ričardas Lionas pasirodė šaltas, net nesvetingas. Tiesą sakan, jo bendravimas net nustebino Petrovą. Jis nemanė, kad šis žmogus geba už save pakovoti. Lionas visą laiką atrodė toks silpnas, toks kerėpla. Tačiau jis pasistengė parodyti, kad Solo nepageidauja.

Lionas turėjo priežasčių jo nemėgti, Solas tai suprato. Ir netrukus tų priežasčių atsiras dar daugiau.

Dabar Petrovas žingsniavo nuo vieno tankiai apstatytos svetainės galo iki kito, spardydamas šiandieninius laikraščius

iš kelio link židinio. Jam ėmė trūkti kantrybė. Ką jam papasakoti farams? Ką pasilaikyti sau? Galbūt reikės palaukti, kol nuotraukas išryškins. Farams jis papasakojo teisybę. Išsiuntė jas į laboratoriją. Bet ne visas. Vieną juostą pasiliko. Vieną juostą, kuri jam gali uždirbti tiek pinigų, kad galėtų ramiai išeiti į pensiją ir galbūt nusipirkti šitą namuką bei artimiau susipažinti su Trijų Pušų gyventojais. Ir galbūt net atrasti tą nuostabų menininką, kurio darbus Cilė nušveitė į šiukšlių dėžę.

Jis pats sau šyptelėjo. Gal Cilė ir nerado savo lobio Trijose Pušyse, bet jis rado. Paėmė juostelės kasetę ir pažvelgė į ją – ji gulėjo jo delne, juoda ir kieta. Jis buvo etiškas žmogus, nors jo etika keitėsi pagal situaciją, o šiuo metu situacija rodėsi labai daug žadanti.

– *Vous avez dit "l'Aquitaine"? J'ai besoin de parler à quelqu'un làbas? Mais pourquoi?*¹ – Izabelė Lakostė stengėsi balsu neišduoti susierzinimo. Ji jautėsi kvailai. Nedažnai taip nutikdavo, bet papuolė gana kantrus ir, regis, gana protingas Paryžiaus policijos agentas, kuris siūlė jai paskambinti į Akvitaniją. Ji net nežinojo, kas ta Akvitanija.

– Kas yra Akvitanija? – privalėjo paklausti ji. Jei nepaklaustų, pasijustų dar kvailiau.

– Tai Prancūzijos regionas, – pro nosį atsakė jis. Tačiau jo balsas vis tiek buvo malonus ir jis nenorėjo, kad ji pasijustų nejaukiai, tiesiog stengėsi pasidalyti informacija.

– Dėl ko man reikėtų ten skambinti? – darėsi panašu į žaidimą.

– Nagi dėl jūsų pateiktų pavardžių. Eleonora de Puatjė. Eleonora Akvinietė. Štai vietinės žandarmerijos numeris.

Jis padiktavo jai numerį, o atsiliepęs pareigūnas irgi nusijuokė pranešdamas, kad ne, su Eleonora de Puatjė ji pasikalbėti negali, „nebent planuoja greitu laiku mirti“.

¹ – Sakėte „Akvitanija“? Gal man reikėtų su kuo nors iš ten pasikalbėti? O kodėl? (pranc.)

– Ką turite galvoje? – jai jau atsibodo klausytis juoko ir uždavinėti vis tuos pačius klausimus. Bet dirbant su Armandu Gamašu jai buvo tekę stebėti kone neišsenkančią šio kantrybę ir suprato, kad būtent dėl to buvo čia pasikviesta.

– Ji negyva, – atsakė konstebliis.

– Negyva? Nužudyta?

Vėl juokas.

– Jei galite man atsakyti, prašau, tai ir atsakykite, – kantri pabus rytoj.

– Pagalvokite. Eleonora de Puatjė, – šiuos žodžius jis ištarė labai lėtai ir garsiai, lyg tai kaip nors padėtų. – Turiu keliauti. Pamaina baigiasi dešimtą.

Jis padėjo ragelį. Lakostė automatiškai pasižiūrėjo į laikrodį. Penkiolika po keturių. Kvebeke. Penkiolika po dešimtos Prancūzijoje. Bent jau pareigūnas skyrė jai papildomo laiko.

Tačiau kas iš to?

Ji apsidairė. Gamašas su Bovua jau buvo išėję. Kaip ir agentė Nikol.

Atsigręžusi į kompiuterį agentė Lakostė atsidarė „Google“ ir į paiešką įrašė „Eleonora Akvinietė“.

XIX SKYRIUS

Meditacijos salės sienos buvo nudažytos raminančia žydra spalva. Grindis dengė sodriai žalias kilimas. Lubos buvo kaip katedroje, tingiai sukosi ventiliatorius. Šonuose sukrautos pagalvėlės, kurios, Gamašo įtarimu, laukė sėdynių.

Jiedu su Bovua nuvyko į Sen Remi aplankyti Motinėlės Bė jos meditacijos centre. Jis apsidairė, apžvelgdamas patalpą nuo grindų iki stoglangių, žvelgiančių į tamsą. Matė tik savo atspindį ir už nugaros stovintį Bovua, lyg išengusį pro pragaro vartus.

- Tikiesi kokio nors dvasingumo išpuolio?
- Niekad negali žinoti.
- Maniau, kad tu – ateistas.
- Netikiu Dievo, bet vaiduoklių gali būti. Ar nieko neužuodžiate?
- Čia smilkalai.
- Turbūt nuo jų man darosi bloga.

Gamašas atsisuko į galinę sieną. Ant jos subtilia kaligrafija viršuje buvo parašyta „Būk ramus“. Madam Mėjer centras vadinosi „Būk ramus“. Koks sutapimas, kad Cilė lygiai taip pat pavadino savo įmonę ir knygą.

Būk ramus.

Ironiška, nes, kiek jis suprato, ramybe nebuvo apdovanota nei viena, nei kita moteris.

Po šiais žodžiais buvo dar kažkas parašyta. Saulė jau buvo nusileidusi, tad kambarys buvo neryškiai apšviestas. Jis negalėjo įskaityti užrašo, tad žengė arčiau, tačiau tuo pat metu įėjo Motinėlė su iš paskos plazdančiu kaftanu ir it gaisras styrančiais plaukais.

– Sveiki, malonu jus matyti. Ar atėjote į penktos valandos užsiėmimą?

– Ne, madam, – Gamašas šyptelėjo. – Atvykome pas jus, norėdami paprašyti pagalbos.

Motinėlė stovėjo priešais jį įdėmiai žiūrėdama. Ji buvo panaši į moterį, pripratusia prie spąstų ar bent jau pratusią juos įsivaizduoti.

– Matau, kad jūs esate ypatingo jautrumo moteris. Matote ir jaučiate viską geriau ne kiti. Tikiuosi, kad nepasirodžiau pernelyg įžūlus.

– Nemanau, kad mano intuicija geresnė nei kitų žmonių, – atsakė ji. – Bet bent jau turėjau galimybę dirbti su savimi. Galbūt dėl to, kad man to reikėjo labiau nei kitiems.

Ji nusišypsojo Gamašui, ignoruodama Bovua.

– Nušvitusieji visada tai pripažįsta patys paskutiniai, – tarė Gamašas. – Norėjome privačiai su jumis pasikalbėti, madam, ir paprašyti jūsų pagalbos. Norime sužinoti, ką manėte apie madam de Puatjė.

– Ne itin ją pažinojau.

– Tačiau juk tai ir nebuvo būtina, tiesa? Esate mokytoja, sutinkate pačių įvairiausių žmonių. Ko gero, pažįstate juos geriau nei jie patys save.

– Stengiuosi nieko nesmerkti, vyriausiasis inspektoriau.

– Mane domina ne smerkimas, madam, o įžvalgumas.

– Mano nuomone, Cilė de Puatjė išgyveno didelį skausmą, – Motinėlė pasivedė juos prie sukrautų pagalvėlių ir parodė į vieną iš jų. Gamašas prisėdo, nors paskutinį leidimosi trečdalį, galima sakyti, nukrito. Vos neapvirto aukštiekninkas.